

Nr 8.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om rätt för samerna att vid allmänna val avlämna valsedel i samma ordning som gäller för vissa yrkesgrupper.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna, nr 37 i första kammaren av herr *Näslund m. fl.* och nr 24 i andra kammaren av herr *Löfroth m. fl.* hemställes, »att riksdagen med ändring av gällande kommunal vallag och lag om val av riksdagsmän måtte besluta att de röstberättigade samerna tillerkännas samma rätt vid röstning, som nu tillerkännes vissa i lagen uppräknade yrkesgrupper, samt att det uppdrages åt vederbörande utskott att utarbeta erforderlig lagtext».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

För väljare tillhörande sådana yrkes- eller tjänstegrupper, om vilka det gäller, att för dithörande personer yrkes- eller tjänsteutövningen utgör ett bestämt och oöverkomligt hinder för röstning på valdagen, ha särskilda bestämmelser tillkommit i syfte att underlätta deras valdeltagande. Sålunda föreskrives i 70 § 2 mom. lagen om val till riksdagen, att om med skäl kan antagas, att röstberättigad å valdagen kommer att vistas utom riket eller att röstberättigad, vilken utövar militärtjänst eller tillhör besättning eller annan personal å fartyg eller personalen vid statens järnvägar eller vid enskilt järnvägsföretag eller vid post-, tull- eller lotsverket, till följd av tjänstens utövning icke kan utöva sin rösträtt å valdagen, sådan röstberättigad före valdagen må avlämna valsedel, avseende valet i den valkrets, där han är i röstlängd upptagen, inom riket å fast postanstalt samt utom riket å svensk beskickning eller svenskt konsulat, som Konungen bestämmer. Sådan röstning skall enligt 72 § samma lag äga rum från och med adertonde dagen före valdagen samt inom riket till och med valdagen och utom riket intill viss tid, som beräknas på i lagen närmare angivet sätt.

Motsvarande bestämmelser återfinnas i 35 § 2 mom. och 37 § kommunala vallagen.

I syfte att underlätta de nomadiserande lapparnas valdeltagande förordades vid 1949 års riksdag i motionen II: 161 av fröken Vinge m. fl. bl. a. undersökning av frågan, huruvida icke någon särskild form av röstupptagning kunde äga rum bland lapparna. Konstitutionsutskottet framhöll i sitt med anledning härav avgivna, av riksdagen godkända yttrande i ämnet

(utl. nr 22), att realiserandet av motionärens tanke skulle stöta på alltför stora tekniska svårigheter för att då kunna förordas.

Vid föregående års riksdag väcktes i ett flertal motioner (I: 193 av herr Lindblom och II: 233 av fröken Vinge och herr Larsson i Stockholm samt I: 74 av herr Andersson, Axel, och II: 87 av herr Löfroth) bl. a. förslag, att den nomadiserande lappbefolkningen skulle erhålla rätt att före valdagen rösta å postanstalt i likhet med vissa yrkesgrupper. Utskottet erinrade till en början i sitt med anledning av motionerna avgivna yttrande (utl. nr 11) om att i förarbetena till reglerna om rätt att rösta före valdagen uttalats, att företräde borde givas åt den avfattning av bestämmelserna, att det vore möjligt att i lagtext precisera den kategori väljare, som finge rösta före valdagen. Vidare framhöll utskottet, att redan 1944 års vallagssakkunniga anfört betänkligheter mot en utvidgning av kretsen av de personer, som hade rätt att rösta före valdagen, utöver de fall, där synnerliga skäl därtill förelåge, enär valdagen därigenom skulle kunna berövas sin speciella karaktär och intresset för valet minskas. Under hänvisning härtill och med hänsyn till svårigheten att klart avgränsa den kategori lappar, varom i motionerna vore fråga — uttrycket nomadiserande lapp hade ingen enhetlig innebörd i skilda författningar, framhöll utskottet — avstyrkte utskottet bifall till motionärernas förslag i ämnet. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

De nu till behandling föreliggande motionerna avse, liksom de föregående år väckta, att underlätta valdeltagandet för den begränsade kategori samer, som är nomadiserande, genom att bereda dithörande personer rätt att före valdagen rösta på postanstalt. Några nya sakskaäl härför ha ej anförts i årets motioner. Under hänvisning till sitt utlåtande i ämnet vid föregående års riksdag får utskottet därför avstyrka bifall till motionerna och hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1951.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Karl August Johanson, Elmgren, Herlitz, Björck, Hällgren*, Gustav Emil Andersson och Ramberg*; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Fast, Pettersson i Norregård, Norén, Swedberg, Nolin, Jonsson i Haverö, Olsson i Mora, Löfroth och Hallberg*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Björck, Swedberg* och *Löfroth*, som under hänvisning till innehållet i motionerna I: 37 och II: 24 hemställt,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om förslag till 1951 års riksdag till sådana ändringar i vallagarna, att den nomadiserande lappbefolkningen erhåller rätt att, i likhet med vissa i dessa lagar uppräknade yrkesgrupper, före valdagen rösta å postanstalt.